

# Accountantsverslag 2023

5 juni 2024



Aan de gemeenteraad van de  
Gemeente Veere

[info@verstegenaccountants.nl](mailto:info@verstegenaccountants.nl)  
[www.verstegenaccountants.nl](http://www.verstegenaccountants.nl)

Dordrecht, 5 juni 2024

Ref.: 922/DY/MG

Geachte leden van de gemeenteraad,

Overeenkomstig uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2023 van Gemeente Veere gecontroleerd. In overeenstemming met artikel 213 van de Gemeentewet en Controlestandaard 260 Communicatie met de met governance belaste personen, brengen wij verslag aan u uit over onze bevindingen.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2023 en de controleverordening 2023 van gemeente Veere vastgesteld door de gemeenteraad op 1 juni 2023. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel vastgesteld op € 930.000 en de rapporteringstolerantie voor dit accountantsverslag op € 125.000.

Ter informatie en ter identificatie vermelden wij de belangrijkste bedragen zoals die blijken uit de door ons gecontroleerde jaarrekening 2023 en het bedrag van de door ons gehanteerde materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole:

Gemeente Veere (bedragen x € 1.000)	2023	2022
<b>Jaarrekening</b>		
Balanstotaal	€ 149.032	€ 129.564
Eigen vermogen	€ 55.223	€ 43.210
Totaal lasten inclusief reservemutaties	€ 93.003	€ 86.525
Totaal baten inclusief reservemutaties	€ 101.637	€ 92.285
Resultaat (na mutaties in de reserves)	€ 8.633	€ 5.760
<b>Materialiteit</b>	€ 930	n.v.t.



Het college heeft ons kenbaar gemaakt dat deze jaarrekening wordt vastgesteld op 4 juni 2024 door het college en dat de jaarrekening wordt goedgekeurd door de gemeenteraad op 3 juli 2024.

Het is de verantwoordelijkheid van het college van B&W van Gemeente Veere om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Wet normering topinkomens (WNT) en de daarop berustende bepalingen. Het college is tevens verantwoordelijk voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het college heeft in de jaarrekening 2023 op pagina 59 de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen en heeft in de paragraaf Bedrijfsvoering in het jaarverslag op pagina 110 de belangrijkste bevindingen, afwijkingen en verbeterpunten nader toegelicht. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring over de getrouwheid van de jaarrekening te verstrekken.

Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid af te geven bij de jaarrekening 2023.

Wij benadrukken dat dit accountantsverslag uitsluitend is bedoeld om u te informeren over onze controlebevindingen en aanbevelingen. Belanghebbenden kunnen u vragen om een afschrift van onze rapportage(s) voor hun beoordeling van de financiële stand van zaken van gemeente Veere en van de risico's in haar bedrijfsvoering. Wij benadrukken dat wij niet aansprakelijk zijn voor eventuele gevolgen van externe verspreiding.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid om het nader toe te lichten.

Hoogachtend,

drs. J. Schot RA



## INHOUDSOPGAVE






<b>1. Gemeente Veere in beeld</b> .....	<b>5</b>
<b>2. Onze belangrijkste boodschappen aan gemeente Veere</b> .....	<b>7</b>
2.1. Opdrachtbevestiging .....	7
2.2. Materialiteit, normenkader en (rapporterings)toleranties .....	7
2.3. Goedkeurende controleverklaring getrouwheid .....	8
2.4. Rechtmatigheidsverantwoording .....	8
2.5. Het verloop van onze controlewerkzaamheden .....	8
<b>3. Vermogen, resultaat en continuïteit</b> .....	<b>9</b>
3.1. Analyse vermogen, resultaat en resultaatontwikkeling .....	9
3.2. Financiële positie en continuïteit .....	10
3.3. Interne beheersing .....	11
3.4. Weerstandsvermogen .....	12
<b>4. Jaarverslag</b> .....	<b>12</b>
<b>5. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2023</b> .....	<b>13</b>
5.1. Rechtmatigheid .....	13
5.2. Grondexploitaties .....	18
5.3. WNT-verantwoording .....	20
5.4. SiSa-verantwoording .....	20
5.5. IT-beheersing .....	22
5.6. Verwerking van geconstateerde afwijkingen getrouwheid .....	22
<b>6. Overige onderwerpen</b> .....	<b>23</b>
6.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing .....	23
6.2. Verplichte rapportering fraude en continuïteit in onze controleverklaring .....	24
6.3. Onafhankelijkheid .....	25
6.4. Duurzaamheid .....	25
<b>7. Slot</b> .....	<b>27</b>
<b>Bijlage 1 – SiSa bijlage 2023 gemeente Veere</b> .....	<b>28</b>
























## 1. Gemeente Veere in beeld



In onderstaand overzicht geven wij een totaalbeeld van de financiële positie en interne beheersing van de gemeente Veere met verwijzingen naar de verdere uitwerking in dit verslag.

De onder "Financiële positie" opgenomen signalering is uitsluitend een cijfermatige berekening en aansluiting en is geen kwaliteitsaanduiding. De gehanteerde normen onder "Norm" zijn algemene, bruikbare normen waaraan wij de gemeente Veere toetsen. Boekjaar 2023 is ons eerste controlejaar. Hierdoor kan de kleursignalering afwijken van de kleursignalering van uw voorgaande accountant.

	Geen noemenswaardige bevindingen		Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een verhoogd risico/verhoogde impact
	Geen tekortkomingen, wel relevante bevindingen en/of aandachtspunten		Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een hoog risico/grote impact
	Beperkte tekortkomingen en/of bijzondere aandachtspunten		

Onderwerp	Bevindingen 2023	Norm / paragraaf	Signalering	
			2023	2022
<b>FINANCIËLE POSITIE</b>				
Saldo van baten en lasten	Saldo van baten en lasten (€ 12.013.000) als % van totale baten exclusief reservemutaties (€ 93.547.000).	 > 0%  < 0%  < -2%		n.v.t.
Gerealiseerde resultaat	Resultaat na reservemutaties (€ 8.633.000) als % van totale baten (€ 101.637.000).	 > 0%  < 0%  < -2%		n.v.t.
Vermogenspositie	Eigen vermogen (€ 55.223.000) als % van totale baten (€ 101.637.000).	 > 50%  > 25%  < 25%		n.v.t.
Vermogenspositie	Eigen vermogen (€ 55.223.000) als % van totaal vermogen (€ 149.032.000).	 > 30%  > 10%  < 10%		n.v.t.
Weerstandsvermogen	Het beschikbare weerstandsvermogen als factor van de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 4,4.	 > 1,5  > 1,0  < 1,0		n.v.t.
<b>INTERNE BEHEERSING</b>				
Jaarrekeningproces	De samenwerking tussen uw organisatie en Verstegen is goed, prettig en constructief verlopen.	2.5		n.v.t.



Onderwerp	Bevindingen 2023	Norm / paragraaf	Signalering	
			2023	2022
Risicobeheersings- en controlesysteem	Het evalueren van risico's en beheersingsmaatregelen heeft voldoende de aandacht in de planning- en control cyclus van gemeente Veere. Dit is ook voldoende zichtbaar en aantoonbaar in de rapportages hierover.	3.4		n.v.t.
(Verbijzonderde) interne controle	De VIC van gemeente Veere is van goede kwaliteit.  De VIC werkzaamheden worden door gemeente Veere vooralsnog gegevensgericht en achteraf uitgevoerd, wij zien hierin mogelijkheden voor verdere doorontwikkeling van de VIC, ook uit oogpunt van de rechtmatigheidsverantwoording die met ingang van dit jaar geldt.	3.3/ 5.1		n.v.t.
Grondexploitaties	Gemeente Veere heeft zorgvuldige aandacht besteed aan een correcte waardering van haar grondposities in de jaarrekening 2023.	5.2		n.v.t.
Aanbestedingen	Uit de VIC en uit onze controle is vastgesteld dat een aantal inkoopopdrachten door gemeente Veere niet rechtmatig is aanbesteed en Europees aanbesteed had moeten worden.	5.1.4		n.v.t.
Single information, Single audit (SiSa)	Wij signaleren aandachtspunten in de interne beheersing voor wat betreft de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten, baten en balansposities die verband houden met de SiSa-regelingen.	5.5		n.v.t.
Overige processen	Voor onze detailbevindingen en onze aanbevelingen over de interne beheersing verwijzen wij naar onze managementletter van 21 november 2023.	3.3/ 5.1		n.v.t.



Onderwerp	Bevindingen 2023	Norm / paragraaf	Signalering	
			2023	2022
	Wij vinden dat er binnen gemeente Veere– rekening houdend met de aard en omvang van de (administratieve) organisatie – geen sprake is van ernstige tekortkomingen in de voor de jaarrekeningcontrole relevante interne beheersingsmaatregelen.			

## 2. Onze belangrijkste boodschappen aan gemeente Veere

### 2.1. Opdrachtbevestiging

In onze opdrachtbevestiging hebben wij de tussen gemeente Veere en Verstegen accountants en adviseurs gemaakte afspraken ten aanzien van het controleren van de jaarrekening 2023 bevestigd.

### 2.2. Materialiteit, normenkader en (rapporterings)toleranties

Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening 2023 als geheel vastgesteld op € 930.000. De berekening hebben wij verricht conform het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en de controleverordening 2023 van gemeente Veere, vastgesteld door de gemeenteraad op 1 juni 2023, gebaseerd op 1% van de totale werkelijke lasten over 2023 inclusief de toevoegingen aan de reserves.

Afwijkingen als gevolg van fraude of fouten zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Met ingang van verslagjaar 2023 geeft het college van B&W een rechtmatigheidsverantwoording, voor het eerst bij de jaarrekening 2023. Voor de controle van de jaarrekening 2023 heeft u in uw controleverordening 2023 en in uw Financiële verordening 2023 en controleverordening 2023 hierover afspraken gemaakt.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met:

- Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden; en
- Het Controleprotocol WNT 2023.

Wij baseren onze controleopdracht op de uitgangspunten die zijn vastgelegd in:



- de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de normen afkomstig van de Commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden (BADO), allen in aangepaste vorm voor de rechtmatigheidsverantwoording;
- de geactualiseerde Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV, vanwege de rechtmatigheidsverantwoording;
- de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2023;
- Controleverordening 2023 van gemeente Veere en uw eigen verordeningen, kaders en afspraken.

### 2.3. Goedkeurende controleverklaring getrouwheid

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2023 van Gemeente Veere afgerond. Wij geven bij de jaarrekening 2023 een goedkeurende controleverklaring af voor getrouwheid. Dit onder het voorbehoud dat deze jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de gemeenteraad. De accountantscontrole over verslagjaar 2023 leidt hiermee indirect tot een oordeel over de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties, via een getrouwheidsoordeel over de rechtmatigheidsverantwoording.

### 2.4. Rechtmatigheidsverantwoording

Op pagina 59 van de jaarrekening is de rechtmatigheidsverantwoording over boekjaar 2023 van het college van B&W opgenomen. Het college van B&W heeft conform het door de gemeenteraad vastgestelde controleverordening 2023 en financiële verordening 2023 (artikel 10 lid 2) 3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves als verantwoordingsgrens (€ 2.790.090) gehanteerd.

In de paragraaf bedrijfsvoering (pagina 110 van het jaarverslag) is een nadere toelichting opgenomen ten aanzien van de rechtmatigheid en zijn individuele rechtmatigheidsfouten en/of individuele rechtmatigheidsonduidelijkheden boven de door de gemeenteraad vastgestelde rapportagegrens van € 125.000 toegelicht.

In paragraaf 5.1 van dit verslag hebben wij onze bevindingen bij de rechtmatigheidsverantwoording nader uitgewerkt. Op grond van onze controle zijn wij van oordeel dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft.

### 2.5. Het verloop van onze controlewerkzaamheden

Wij hebben onze controlewerkzaamheden uitgevoerd overeenkomstig de tussen de gemeente Veere en Verstegen opgestelde opdrachtafspraken. Ter ondersteuning daarvan zijn vooraf risicoanalyses opgesteld, werkafspraken gemaakt en tussentijdse controlewerkzaamheden uitgevoerd.





Met betrekking tot het controleproces 2023 constateren wij het volgende:

- De concept-jaarrekening 2023 was bij aanvang van onze jaarrekeningcontrole op gereed en van goed niveau. De rechtmatigheidsverantwoording en de toelichting rechtmatigheid in de paragraaf Bedrijfsvoering zijn nieuw in de jaarstukken 2023. Gemeente Veere en Verstegen hebben onderling intensief samengewerkt met als resultaat dat de interne en externe rechtmatigheidscontrole kon worden uitgevoerd en de rechtmatigheidsverantwoording voldoet aan de daaraan gestelde eisen.
- De jaarrekening heeft door uw organisatie hoge prioriteit gekregen en de jaarrekeningcontrole heeft u goed voorbereid.
- De samenwerking tussen uw organisatie en Verstegen is goed, prettig en constructief verlopen.
- De dossiervorming als basis voor onze controle was goed op het moment van start van onze controle. Vragen en opmerkingen die wij hadden zijn goed en tijdig beantwoord. Het onderwerp rechtmatigheid en specifiek de rechtmatigheidsverantwoording heeft een groot beslag op uw en onze capaciteit gelegd. Dit valt buiten de invloedssfeer van gemeente Veere. Over de extra tijdsbesteding zullen wij met het management aanvullende afspraken maken.
- De wederzijdse afspraken over planning en afronding en uw en onze extra inspanningen hebben ertoe geleid dat de controle binnen de bestuurlijke planning kon worden afgerond.

Wij zijn, rekening houdend met het vorenstaande, van mening dat onze gerealiseerde tijdsbesteding en de door ons gerealiseerde controlewerkzaamheden voldoende zijn voor een kwalitatief toereikende uitvoering van onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende controle- en overige standaarden (COS).

### 3. Vermogen, resultaat en continuïteit

#### 3.1. Analyse vermogen, resultaat en resultaatontwikkeling

Het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna: BBV) is voor gemeente Veere het geldende verslaggevingsstelsel. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Het is niet toegestaan baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen te muteren. Mutaties in het eigen vermogen vinden plaats op basis van besluitvorming door de gemeenteraad.

De jaarrekening 2023 van gemeente Veere is opgesteld in overeenstemming met het van toepassing zijnde model. Bij de jaarrekening 2023 is een SiSa-bijlage gevoegd voor de SiSa-regelingen. In paragraaf 5.4 in dit verslag gaan wij hier nader op in.

De door ons gecontroleerde jaarrekening 2023 geeft een eigen vermogen aan per 31 december 2023 van € 55,2 miljoen (2022: € 43,2 miljoen) inclusief een positief resultaat na mutaties in de reserves over 2023 van € 8,6 miljoen (2022: € 5,8 miljoen na mutaties in de reserves). Het verschil kent diverse oorzaken. Voor een analyse van de verschillen per programma tussen begroting en realisatie verwijzen wij naar de individuele programmaverantwoordingen in het jaarverslag (hoofdstukken 0. Bestuur en ondersteuning tot en met 8. Fysieke leefomgeving).



Voor een uitgebreide toelichting op de stortingen en onttrekkingen in de reserves wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen op pagina 22 e.v. van de jaarrekening 2023.

### 3.2. Financiële positie en continuïteit

Uitgangspunt bij de begroting van gemeente Veere is dat de begroting ten minste sluitend is. In de (gewijzigde) begroting 2023 is een resultaat van nihil opgenomen. De realisatie is uitgekomen op € 8,6 miljoen positief. De begroting laat positieve resultaten zien voor 2024 en 2025, met respectievelijk € 362.000 en € 1,1 miljoen. Vanaf 2026 is er echter sprake van een beperkt negatief resultaat, met een begroting van -€ 625.000 in 2026, wat afneemt tot -€ 455.000 in 2027. Dit negatieve beeld vanaf 2026 is daarmee in lijn met het sectortekort en het presenteren van tekortjaren conform de adviezen van de VNG. Hierbij valt op dat het tekort van gemeente Veere relatief beperkt is.

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Het college van gemeente Veere bevestigt dat er geen twijfel bestaat ten aanzien van de financiële omvang van het vermogen van gemeente Veere om de continuïteit te waarborgen. Wij hebben de continuïteitsveronderstelling als basis voor de jaarrekening 2023 beoordeeld en wij kunnen ons verenigen met de toepassing van de continuïteitsveronderstelling in de jaarrekening.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de ontwikkeling in het eigen vermogen en de belangrijkste solvabiliteitsindicatoren van de gemeente Veere.

	2023
	x € 1.000
Eigen vermogen	55.223
Opbrengsten	101.637
Balanstotaal	149.032
Opbrengstratio (eigen vermogen/opbrengsten)	54%
Balansratio (eigen vermogen / balanstotaal)	37%
Netto schuldquote	32%
Netto schuldquote ( gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen)	20%



De netto schuld wordt berekend door de totale passiva te verminderen met het eigen vermogen, de voorzieningen en de kortlopende activa exclusief voorraden. Dit saldo wordt vervolgens gedeeld door de opbrengsten. De schuldquote (netto/omzet) is volgens de normen vanaf 100% aandacht vragend (licht op oranje) en vanaf 130% zorgelijk te noemen (licht op rood). Een hoge schuldquote zorgt er uiteindelijk voor dat de rente en afschrijvingen een steeds groter aandeel krijgen in de begroting van de gemeente waardoor de ruimte voor overige uitgaven kleiner wordt. Als de schuldquote boven de signaalgrens komt is er actie nodig om de schuldpositie terug te dringen. De schuldquote komt volgens de begroting voor de jaren 2025-2027 uit op of boven de eerste signaleringsgrens van 100%. De schuldquote blijft wel onder de grens van 130%. In 2023 bedraagt de schuldquote 20%, wat aanzienlijk afwijkt van de begroting voor dat jaar. Hierdoor zal het meerjarige beeld naar verwachting positiever uitvallen, rekening houdend met de resultaten van 2023.

Het beheersen van de schuldpositie is een zaak van de langere termijn en daarom is het goed dat in de meerjarenbegroting de meerjarenontwikkeling van de schuldpositie inzichtelijk is gemaakt en is het begrijpelijk dat er bij de normstelling schuldquote ruimte is gelaten voor een tijdelijk hogere schuldquote.

### 3.3. Interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. Onze bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot de interne beheersingsmaatregelen hebben wij gerapporteerd in onze managementletter 2023 van 21 november 2023. Wij verwijzen naar deze managementletter.

Vanuit onze controleopdracht hebben wij de kwaliteit beoordeeld van de interne beheersingsmaatregelen die een directe relatie hebben met de externe verslaglegging en jaarrekening van gemeente Veere. Als een interne beheersingsmaatregel de basis vormt voor onze verdere controlewerkzaamheden, dan toetsen wij ook de werking ervan gedurende het jaar.

Gemeente Veere verricht verbijzonderde interne controle (hierna: VIC) voor de belangrijkste processen van de gemeente. Deze verbijzonderde interne controles zijn voor uw organisatie van belang omdat ze inzicht geven in de kwaliteit van de belangrijkste processen en de naleving van de rechtmatigheidseisen waaraan gemeente Veere moet voldoen, voorafgaand aan onze controle.

Voor onze (externe) controle van gemeente Veere maken wij, conform onze afspraken met de gemeente en onze controleaanpak, gebruik van uitgevoerde verbijzonderde interne controle en zijn deze werkzaamheden ondersteunend aan onze controle. Dat betekent dat onze accountantscontrole uitgaat van een gegevensgerichte controleaanpak, waarbij de VIC van gemeente Veere van goede kwaliteit is en op tijd gereed is om er tijdens onze controle gebruik van te maken.



De VIC controlewerkzaamheden worden door de gemeente vooralsnog gegevensgericht en achteraf uitgevoerd, hierin zien wij mogelijkheden voor een verdere doorontwikkeling van de VIC, ook in het licht van de rechtmatigheidsverantwoording die vanaf dit jaar van toepassing is. In onze managementletter 2023 hebben wij een aantal adviezen ter doorontwikkeling van de VIC vermeld.

Wij vinden dat er binnen gemeente Veere – rekening houdend met de aard en omvang van de (administratieve) organisatie – geen sprake is van ernstige tekortkomingen in de voor de jaarrekeningcontrole relevante interne beheersingsmaatregelen. Enkele van onze bevindingen en aanbevelingen behoeven aandacht.

### 3.4. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van gemeente Veere heeft de aandacht van management, college en gemeenteraad.

Risicomanagement vindt onder andere plaats in de vorm van een risicotabel, waarin gemeente Veere de risico's in beeld brengt en periodiek monitort. In de jaarstukken 2023 is een risicotabel opgenomen in de paragraaf "Risicomanagement en weerstandsvermogen". Ook de structurele exploitatieruimte is in deze paragraaf uitgewerkt. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen is aangegeven dat de structurele exploitatieruimte in 2023 (0,93%) een verslechtering kent ten opzichte van 2022 (9,3%) en de begroting 2023 (1,5%).

Vervolgens is de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen weerstandscapaciteit die volgens uw inschatting benodigd zou moeten zijn. Op grond van uw analyse is een weerstandscapaciteit van € 21,5 miljoen beschikbaar (2022: € 16,7 miljoen).

De ratio weerstandsvermogen komt ultimo 2023 uit op 4,4 (2022: 3,1). In de paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen is vermeld dat de berekende ratio weerstandsvermogen van gemeente Veere op basis van de waarderingstabel weerstandsvermogen (bron: Nederlands Adviesbureau Risicomanagement) valt in de waarderingcategorie A 'Uitstekend'.

Gezien het risicoprofiel van gemeente Veere adviseren wij u de ontwikkeling van de risico's en de ontwikkeling van de reserves die aangewezen zijn als dekking van de risico's tussentijds en nauwlettend te blijven volgen.

Hoewel er geen harde norm is voor de gewenste omvang van het weerstandsvermogen, kan worden gesteld dat uw gemeente ruim voldoende weerstandscapaciteit bezit om onvoorziene financiële tegenvallers op te vangen.

## 4. Jaarverslag

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken 2023 andere informatie, die bestaat uit:

- jaarverslag, bestaande uit programma's en paragrafen;
- overige gegevens.



Samen met de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens, publiceert gemeente Veere bij de jaarrekening bijlagen die betrekking hebben op:

- baten en lasten per taakveld;
- Sisa- verantwoording.

Wij hebben de overige informatie gelezen en vastgesteld dat de daarin opgenomen informatie niet strijdig is met de jaarrekening of onze controlebevindingen. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten uit het BBV en de Nederlandse Standaard 720 Nadere Voorschriften Controlestandaarden en de verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot andere informatie. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het jaarverslag en andere informatie mag geen ander beeld oproepen bij de lezer dan de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag 2023 van gemeente Veere de vereiste informatie in voldoende mate weergeeft en niet strijdig is met de jaarrekening of onze controlebevindingen.

## 5. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2023

### 5.1. Rechtmatigheid

#### 5.1.1. Inleiding

In onze managementletter 2023 hebben wij u geïnformeerd over de rechtmatigheidsverantwoording. Gemeente Veere heeft in de afgelopen jaren actief geacteerd op de komst van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij verwijzen naar onze (tussentijdse) bevindingen en de aanbevelingen en aandachtspunten die wij hebben gerapporteerd.

Gemeente Veere heeft in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording van het college van B&W opgenomen. De rechtmatigheidsafwijkingen (rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden) boven de overeengekomen verantwoordingsgrens worden in de rechtmatigheidsverantwoording benoemd. In de paragraaf Bedrijfsvoering in het jaarverslag heeft het college van B&W een nadere toelichting gegeven over de onderwerpen die de rechtmatigheid raken en op welke wijze de interne beheersing en verbeteracties zijn vormgegeven.

#### 5.1.2. Ontwikkelingen rechtmatigheidsverantwoording

[Ingangsdatum rechtmatigheidsverantwoording verslagjaar 2023](#)



Op 27 september 2022 is de Wet versterking decentrale rekenkamers aangenomen door de Eerste Kamer. In deze wet is geregeld dat de rechtmatigheidsverantwoording, opgesteld door het college van gemeente Veere, onderdeel wordt van de jaarrekening. Hiermee is het college van een gemeente zelf verantwoordelijk voor afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur en de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit betekent dat de accountant met ingang van de jaarrekening 2023 alleen een controleverklaring met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief rechtmatigheidsverantwoording) als geheel afgeeft. Tot en met 2022 was dat een controleverklaring met een oordeel over zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Wij hebben u, uw college en uw organisatie hierover eerder geïnformeerd.

#### Aanpassing Gemeentewet, nog geen aanpassing accountantsnormen

Eerder is de Gemeentewet aangepast aan de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording. Tegen de voorgestelde wijzigingen in de normen voor de accountantscontrole (het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de normen afkomstig van de Commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden (BADO) heeft de Algemene Rekenkamer (AR) begin 2024 fundamentele bezwaren geuit. Dit heeft tot gevolg dat de voorgestelde wijzigingen in het BBV en in het BADO niet definitief zijn en formeel ongewijzigd blijven voor verslagjaar 2023.

#### Wel een oordeel over rechtmatigheid

Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen werden opgeroepen om de rechtmatigheidsverantwoording wel op te nemen in de jaarrekening. Dit conform besluitvorming door de Eerste Kamer op 27 september 2022 en de door u inmiddels aangepaste en vastgestelde (interne) verordeningen en afspraken die hierover door vertegenwoordigende organen met de gemeenteraad gemaakt zijn. Omdat de verslaggevings- en accountantsnormen niet zijn aangepast en accountants hiermee geen formele grondslag hebben voor het kunnen afgeven van de controleverklaring bij de jaarrekening 2023, is aan accountants en ook aan Verstegen verzocht om te wachten met het afgeven van de controleverklaring bij de jaarrekening 2023 van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen en dus ook bij gemeente Veere. Hiermee is het enige tijd onzeker geweest of BBV en BADO nog tijdig konden worden aangepast voor verslagjaar 2023. Dit standpunt hebben wij gevolgd.

Medio april jl. hebben wij bericht ontvangen over de wijzigingen in de verantwoordings- en accountantsnormen in het BBV en BADO. Dit geeft uitsluitsel voor gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en controlerend accountants over het definitief opmaken van de jaarrekening 2023 en de bestuurlijke behandeling en besluitvorming en over de afronding van onze controlewerkzaamheden en het afgeven van de controleverklaring bij de jaarrekening van gemeente Veere.

De accountantscontrole over verslagjaar 2023 leidt tot een oordeel over de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties. Het accountantsoordeel komt hiermee tot uitdrukking in een getrouwheidsoordeel over de rechtmatigheidsverantwoording.



### 5.1.3. Begrotingsonrechtmatigheid

Onderdeel van de (interne) rechtmatigheidscontrole en de rechtmatigheidsverantwoording is begrotingsrechtmatigheid. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid beoordeelt gemeente Veere de begrotingsafwijkingen per programma voor zowel de lasten en de baten als de afwijkingen op investeringskredieten.

Over 2023 heeft gemeente Veere volgens de gewijzigde begroting 2023 € 97,3 miljoen aan lasten na bestemming begroot (primitieve begroting 2023 € 80,4 miljoen) tegenover € 93,0 miljoen aan werkelijke lasten na bestemming (2022: € 86,5 miljoen). Aan baten na bestemming heeft gemeente Veere over 2023 een bedrag geraamd van € 97,3 miljoen volgens de gewijzigde begroting 2023 (primitieve begroting 2023 € 81,5 miljoen), tegenover € 101,6 miljoen aan werkelijke baten na bestemming (2022: € 92,3 miljoen). Dit betekent een onderrealisatie van de lasten en over realisatie van de baten in 2023.

Gemeente Veere kent de volgende programma's. Op deze programma's is in 2023 sprake van de volgende begrotingsafwijkingen op de lasten en de baten:

Programma	Werkelijk 2023	Begroot (na wijziging) 2023	Afwijking begroting 2023
<b>Lasten</b>			
Bestuur en ondersteuning	€ 2.793.000	€ 2.987.000	- € 194.000 (onderschrijding)
Veiligheid	€ 4.567.000	€ 4.396.000	+ € 171.000 (overschrijding)
Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 9.059.000	€ 9.286.000	- € 227.000 (onderschrijding)
Economie	€ 1.285.000	€ 1.748.000	- € 463.000 (onderschrijding)
Onderwijs	€ 2.944.000	€ 2.835.000	+ € 109.000 (overschrijding)
Sport, cultuur en recreatie	€ 10.056.000	€ 10.966.000	- € 910.000 (onderschrijding)
Sociaal domein	€ 21.598.000	€ 23.224.000	- € 1.626.000 (onderschrijding)
Volksgezondheid en milieu	€ 8.713.000	€ 9.248.000	- € 535.000 (onderschrijding)
Fysieke leefomgeving	€ 7.797.000	€ 7.931.000	- € 134.000 (onderschrijding)
<b>Baten</b>			
Bestuur en ondersteuning	€ 7.316.000	€ 7.118.000	+ € 198.000 (overschrijding)
Veiligheid	€ 56.000	€ 53.000	+ € 3.000 (overschrijding)
Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 1.092.000	€ 979.000	+ € 113.000 (overschrijding)
Economie	€ 12.485.000	€ 12.595.000	- € 110.000 (onderschrijding)
Onderwijs	€ 1.013.000	€ 893.000	+ € 120.000 (onderschrijding)
Sport, cultuur en recreatie	€ 1.493.000	€ 1.504.000	- € 508.000 (onderschrijding)
Sociaal domein	€ 9.424.000	€ 5.862.000	+ € 3.562.000 (onderschrijding)



Volksgezondheid en milieu	€ 7.369.000	€ 7.391.000	- € 11.000 (onderschrijding)
Fysieke leefomgeving	€ 4.637.000	€ 4.952.000	- € 315.000 (onderschrijding)

In 2023 is sprake van de volgende (begroting)afwijkingen op de investeringskredieten:

Afwijkingen kredieten van gerealiseerde investeringen	Bedrag
Totaal overschrijdingen investeringskredieten	€ 566.000
Totaal onderschrijdingen investeringskredieten	Nihil

In november 2023 is door de commissie BBV in de gewijzigde Kadernota Rechtmatigheid 2023 een nadere duiding gegeven aan het begrip Begrotingsonrechtmatigheid:

1. Er is hiervan sprake als het college bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt.
2. Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld voor het einde van het boekjaar.
3. Bij onderschrijdingen van lasten of investeringskredieten en ook bij lagere/hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig\* met begrotingswijzigingen is aangepast.

Het derde onderdeel is een uitbreiding van het begrip begrotingsonrechtmatigheid. Hoe niet tijdig wordt geïnterpreteerd, wordt bepaald door de 'spelregels' tussen de gemeenteraad en het college. De spelregels met betrekking tot het informeren en vaststellen van begrotingswijzigingen bij onderschrijdingen van lasten en investeringsbudgetten (kredieten) en bij lagere/hogere baten ten opzichte van de begroting zijn veelal in de financiële verordening art. 212 Gemeentewet opgenomen.

In de financiële verordening van de gemeente Veere is vastgelegd dat voor zowel exploitatiebudgetten als investeringskredieten geldt dat alle onderschrijdingen van baten en lasten én alle overschrijdingen van baten als tijdig gemeld worden beschouwd wanneer deze in de jaarrekening vermeld zijn en toegelicht worden.

Voor de toelichting op de begrotingsafwijkingen per programma, zowel voor de lasten en de baten als voor de afwijkingen op investeringskredieten, verwijzen wij naar uw inhoudelijke analyses in de programmaverantwoordingen (jaarverslag) in de hoofdstukken 0. Bestuur en ondersteuning tot en met 8. Fysieke leefomgeving, en in de paragraaf rechtsmatigheidsverantwoording. Gemeente Veere heeft de afwijkingen gewogen en heeft bepaald welke afwijkingen rechtmatig en onrechtmatig zijn en welke onrechtmatigheden volgens het beleid van de gemeenteraad zoals opgenomen in de financiële verordening 2023 'acceptabel' worden verklaard. De conclusie is dat er begrotingsonrechtmatigheden zijn vastgesteld bij gemeente Veere. De niet-acceptabele afwijkingen bedragen € 616.000, wat onder de verantwoordingsgrens ligt.





#### 5.1.4. (Europese) aanbesteding

Onderdeel van het vastgestelde normenkader van gemeente Veere zijn regels en voorschriften ten aanzien van Europese aanbestedingsregels. Gemeente Veere controleert of juiste naleving van deze Europese (EU) aanbestedingsregels heeft plaatsgevonden. Deze controle is een belangrijk onderdeel van de (interne) rechtmatigheidscontrole en van de rechtmatigheidsverantwoording.

Gemeente Veere ziet voorafgaand aan aanbestedingen toe dat bij het aangaan van nieuwe opdrachten de regels ten aanzien van EU-aanbesteding strikt worden nageleefd. Tijdens onze controle en de gesprekken met uw organisatie hierover hebben wij vastgesteld dat dit bewustzijn aanwezig is en dat wij deze aandacht terugzien in uw organisatie op meerdere momenten in het jaar.

Uit de (verbijzonderde) interne rechtmatigheidscontrole zijn onrechtmatigheden geconstateerd. Op basis van onze externe controle komen wij tot dezelfde conclusie. Wij verwijzen naar uw inhoudelijke toelichting in paragraaf rechtmatigheidsverantwoording op pagina 116 van het jaarverslag. Naast deze twee onrechtmatige inkoopopdrachten is er nog één andere inkoopopdracht als onrechtmatig beoordeeld. De totale rechtmatigheidsfout over 2023 bedraagt afgerond € 331.000. De geconstateerde onrechtmatigheden zijn mede het gevolg van inkoopopdrachten die zijn aangegaan tot en met boekjaar 2022 en in die periode niet volgens de juiste procedure zijn aanbesteed. De afwijkingen kunnen niet gecorrigeerd en hersteld worden, de kosten 2023 zijn wel "getrouw".

Soort opdracht	Omvang	Toelichting
Ondersteuning bij aanvragen (WABO) vergunningen	€ 262.000	De inhuuropdracht overschrijdt de aanbestedingsgrens en is niet Europees aanbesteed.
Beplanting	€ 69.000	De opdrachtwaarde van deze dienst komt uit boven de EU-aanbestedingsdrempel. Deze dienstverlening is niet Europees aanbesteed.
<b>Totaal</b>	<b>€ 331.000</b>	

#### 5.1.5. Toetsingskader rechtmatigheid

Een toetsingskader is een relevant document voor de interne beheersing op rechtmatigheid door gemeente Veere. Een toetsingskader bevat alle relevante artikelen/bepalingen uit de (interne en externe) wet- en regelgeving uit het normenkader die kunnen leiden tot een financiële rechtmatigheidsfout. Met een adequaat toetsingskader maakt gemeente Veere inzichtelijk aan welke voorwaarden wordt getoetst en kan gemeente Veere zichtbaar maken dat wordt voldaan aan de bepalingen uit de relevante interne en externe wet- en regelgeving.

Het controleplan bevat een overzicht van het normen- en toetsingskader. Op basis van dit kader is er een jaarplanning voor 2023 opgesteld, waarin de werkzaamheden met betrekking tot financiële rechtmatigheid zijn opgenomen.

#### 5.1.6. Rechtmatigheidsafwijkingen 2023

In de rechtmatigheidsverantwoording 2023 in de jaarrekening 2023 heeft u de rechtmatigheidsafwijkingen opgenomen en de afwijkingen die daarvoor in aanmerking komen nader toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.



Hieronder hebben wij het kader van de gemeenteraad voor de (interne) rechtmatigheidscontrole en de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen waaraan Gemeente Veere moet voldoen. Het kader is uitgebreid met de normen waaraan de accountant voor de getrouwheidscontrole van de jaarrekening moet voldoen.

Onderwerp	Percentage/norm	Bedrag
Totale lasten 2023 Realisatie volgens Jaarrekening 2023	n.v.t.	€ 81.535.000
Toevoegingen aan de reserves 2023 Realisatie volgens Jaarrekening 2023	n.v.t.	€ 11.468.000
Basis voor berekening goedkeuringstolerantie getrouwheid en verantwoordingsgrens rechtmatigheid	n.v.t.	€ 93.003.000
<i>Accountant</i>		
Materialiteit BADO voor getrouwheidsfouten	1%	€ 930.030
Materialiteit BADO voor onzekerheden in de controle	3%	€ 2.790.090
Rapporteringstolerantie voor toelichting getrouwheidsfouten en onzekerheden in de controle in het accountantsverslag	Vast bedrag	€ 125.000
<i>Rechtmatigheid</i>		
Verantwoordingsgrens (regulier) voor de financiële rechtmatigheidstoetsing, vastgesteld door de gemeenteraad	3%	€ 2.790.090
Rapportagegrens voor individuele rechtmatigheidsfouten en rechtmatigheidsonzekerheden in de paragraaf Bedrijfsvoering	Vast bedrag	€ 25.000

Rechtmatigheidsafwijking	Fout	Onduidelijk	Onrechtmatig	Acceptabel
Begrotingsoverschrijding lasten programma's veiligheid en onderwijs	€ 280.000	N.v.t.	€ 129.000	€ 151.000
Overschrijdingen investeringskredieten	€ 566.000	N.v.t.	€ 103.000	€ 463.000
Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 65.450	N.v.t.	€ 39.000	€ 26.450
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 331.000	N.v.t.	€ 331.000	N.v.t.
<b>TOTAAL</b>	<b>€ 1.241.450</b>	<b>-</b>	<b>€ 602.000</b>	<b>€ 640.450</b>

Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is.

## 5.2. Grondexploitaties

### 5.2.1. Algemeen

De gemeentelijke grondexploitaties van gemeente Veere vormen een belangrijk aandeel van het balanstotaal van gemeente Veere. Belangrijk onderdeel van onze controle is de controle van de juiste waardering van de grondexploitaties.

Voor alle grondexploitaties van gemeente Veere vinden jaarlijks actualisaties plaats. Over de ontwikkelingen wordt de raad tussentijds geïnformeerd. Over de uitkomsten van de actualisatie per 1 januari 2024 wordt de raad geïnformeerd via het grondbeleid.



Gemeente Veere heeft zorgvuldige aandacht besteed aan een correcte waardering van haar grondposities in de jaarrekening 2023 en het proces dat hiertoe moet leiden. Gemeente Veere actualiseert de grondexploitaties waarna deze via het grondbeleid worden aangeboden aan de gemeenteraad. Hierin wordt verantwoording afgelegd en inzicht gegeven in alle activiteiten met betrekking tot het beheren en exploiteren van gronden, bestaande uit de grondexploitaties. Naast de nota grondbeleid is in 2023 de 'Omgevingsvisie Veere 2047' vastgesteld.

### **5.2.2. Actualisatie grondexploitaties 1-1-2024**

Om inzicht te krijgen in de verwachte inkomsten en uitgaven en in de risico's en kansen actualiseert gemeente Veere bij het vaststellen van de jaarstukken en het vaststellen van de begroting) de grondexploitatieberekeningen. Dit is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag, zoals het inflatiecijfer waartegen toekomstige kosten en opbrengsten worden gecorrigeerd, gehanteerde rentepercentages, de looptijd van het project, fasering van geplande opbrengsten en kosten en uitgifteprijsen. Deze variabelen bepalen in hoge mate het verwachte financiële resultaat. De uitgangspunten die bij de actualisaties worden gehanteerd, hebben grote impact op de netto contante waarde van de grondexploitaties van gemeente Veere. De uitgangspunten voor de ramingen zijn door gemeente Veere inhoudelijk toegelicht en onderbouwd per grondexploitatieberekening, in aansluiting op cijfermatige grondexploitatieberekeningen.

De gemeentelijke grondexploitaties van gemeente Veere zijn naar de stand van 1 januari 2024 geactualiseerd. Hierbij zijn door gemeente Veere belangrijke keuzes gemaakt en standpunten ingenomen. Met deze berekeningen heeft gemeente Veere ook beoordeeld of de onderhanden werk positie in de jaarrekening 2023 op een juiste wijze is gewaardeerd en in welke mate gemeente Veere verliesvoorzieningen moet treffen en/of (tussentijds) resultaat moet nemen over 2023.

In de paragraaf grondbeleid en in de toelichting op de balans (voorraden) is dit nader uiteengezet.

### **5.2.3. Bevindingen**

Op basis van een risicoanalyse hebben wij de grondexploitaties gecontroleerd. Naar aanleiding daarvan constateren we dat de beheersing van de projecten en inschatting en bewaking van de belangrijke risico's toereikend is. De risico's die gemeente Veere loopt zijn toereikend toegelicht in de jaarrekening.



In de actualisatie van de grondexploitaties heeft het college rekening gehouden met de meest recente ontwikkelingen, zoals de gehanteerde veronderstellingen met betrekking tot het uitgiftetempo, de verwachte verkoopprijzen, de ontwikkeling van de plankosten ontleend aan recente verkopen i.c. de belangstelling van potentiële kopers, extern onderzoek, taxatierapporten en statistische gegevens. De mogelijke risico's zijn door gemeente Veere naar beste schatting in kaart gebracht. Het gaat daarbij om algemene risico's die voor alle projecten gelden (bijvoorbeeld de ontwikkeling van de indexen) en risico's die verband houden met een specifiek project. De uitgangspunten en onderbouwingen van gemeente Veere zijn gebaseerd op gedegen voorbereiding en onderzoek. Hoewel de huidige marktontwikkelingen onzekerheden met zich meebrengen, hebben deze ontwikkelingen volgens de inschatting van de gemeente geen materiële gevolgen voor de schattingen en uitkomsten van de grondexploitaties van gemeente Veere en voor vermogen en resultaat.

### 5.3. WNT-verantwoording

#### 5.3.1. *Controlebevindingen en aanbevelingen*

Wij hebben de in de jaarrekening opgenomen WNT-verantwoording 2023 gecontroleerd overeenkomstig de door de minister vastgestelde [Regeling controleprotocol WNT 2023](#). Daarbij zijn door ons geen afwijkingen geconstateerd.

#### 5.3.2. *Beperkingen in de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden*

Het doel van het controleprotocol WNT is om vast te stellen of de bezoldiging van de directie en het bestuur overeenkomt met de bepalingen van de WNT en juist is gepresenteerd in de WNT-verantwoording.

Wij kunnen op grond van de uitvoering van het WNT-protocol niet uitsluiten dat er verschillen zijn tussen de uitbetaalde bezoldiging en de daarover gemaakte afspraken tussen het bestuur en de directie. Bijvoorbeeld omdat wij geen weet hebben van een separaat gemaakte bezoldigingsafpraak. Het kan daardoor voorkomen dat de WNT correct is toegepast, terwijl de bezoldiging afwijkt van gemaakte afspraken. Wij hebben hier overigens geen aanwijzingen voor. Deze opmerking vloeit standaard voort uit onze werkzaamheden en de rapportage daarover door de accountant.

Als de in de WNT-verantwoording verantwoorde bezoldiging niet overeenkomt met uw beeld van de gemaakte afspraken of met uw eigen administratie, verzoeken wij u ons zo snel mogelijk daarover te informeren. Wij kunnen dan op grond van uw informatie onze controlebevindingen evalueren.

### 5.4. SiSa-verantwoording

Bij de jaarrekening 2023 voegt gemeente Veere als bijlage de SiSa-verantwoording toe. Gemeente Veere heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.



Voor deze specifieke uitkeringen is in de wet bepaald dat de accountant in de controleverklaring opneemt of de baten en lasten (alsmede de balansmutaties) met betrekking tot specifieke uitkeringen rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit betekent dat naast het getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening als geheel, expliciet nog een oordeel van de accountant wordt gevraagd bij de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage. In de controle van de specifieke uitkering (SiSa) is met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording hierin niets veranderd. Dat betekent dat wij ook in ons accountantsverslag 2023 rapporteren over de SiSa regelingen en een tabel met bevindingen opnemen per SiSa-regeling.

Het is de taak van de accountant om als onderdeel van de controle van de jaarrekening vast te stellen dat gemeente Veere ede SiSa-correct en volledig heeft ingevuld aan de voorwaarden heeft voldaan.

Wij hebben tijdens onze controle de SiSa-bijlage gecontroleerd, die door gemeente Veere is opgemaakt, op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2023 van 12 januari 2024. Wij benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage.

Wij merken op dat het aantal SiSa-regelingen voor gemeenten verder is toegenomen. Voor gemeente Veere waren dit in 2022 25 regelingen en in 2023 28 regelingen.

#### **5.4.1. Opvang Oekraïense vluchtelingen**

De Rijksoverheid heeft veiligheidsregio's opdracht gegeven om gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen (ontheemden) te realiseren. Medio 2022 is aanvullend aan veiligheidsregio's door de Rijksoverheid gevraagd om asielzoekers tijdelijk op te vangen in crisisnoodopvanglocaties vanwege de capaciteitsuitdagingen van Ter Apel.

Dit heeft geleid tot nieuwe wet- en regelgeving, nieuwe kaders, afspraken en richtlijnen en heeft geleid tot nieuwe financiële stromen en tot aanpassing van de interne beheersingsmaatregelen bij gemeenten, veiligheidsregio's en GGD's. Veiligheidsregio's, GGD's en gemeenten worden volgens voorwaarden gecompenseerd voor gemaakte kosten.

Voor de vergoeding van meerkosten en de verantwoording van meerkosten in de jaarrekening 2023 van gemeente Veere zijn landelijk afspraken gemaakt, onder meer in het Bekostigingsbesluit en een Verantwoordinginstructie (Oekraïne). De verantwoording over de besteding van de meerkosten eerste opvang ontheemden Oekraïne verloopt via de SiSa-systematiek (Single information, Single audit). In het Verantwoordingsoverzicht SiSa 2023 in de jaarrekening 2023 van gemeente Veere legt gemeente Veere verantwoording of over ontvangen bijdragen en de bestedingen. Voor deze opvang is een resultaat behaald van € 4,1 miljoen positief.

Op grond van de regeling mag een gemeente het meerdere ontvangen normbedrag toevoegen aan het resultaat van de gemeente.



#### 5.4.2. SiSa-bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO), artikel 5, lid 4, rapporteren wij in ons accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2023 in het kader van SiSa worden verantwoord.

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsdocumenten elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Wij hebben de SiSa bijlage van gemeente Veere opgenomen in Bijlage 1.

#### 5.5. IT-beheersing

De IT-beheersing is in een vergevorderd stadium afgerond. De bevindingen zijn voorgelegd aan de IT-medewerkers en de gesprekken hierover zijn nog gaande.

#### 5.6. Verwerking van geconstateerde afwijkingen getrouwheid

Tijdens de jaarrekeningcontrole zijn naar aanleiding van onze controle geen materiële correcties doorgevoerd in de jaarrekening 2023.

Er hebben naar aanleiding van onze controle correcties plaatsgevonden in de jaarstukken, dit betroffen cijfermatige correcties en tekstuele aanpassingen, zoals aanpassingen met betrekking tot presentatie-, rubricerings- en toelichtingsvereisten van het BBV, waarderingsgrondslagen, begrotingsrechtmatigheid en de rechtmatigheidsverantwoording.

Inhoudelijk zijn er over de jaarrekening 2023 en de doorgevoerde correcties geen meningsverschillen geweest met uw organisatie.

Naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden resteren geen ongecorrigeerde getrouwheidsfouten en onzekerheden in de controle groter dan de rapporteringstolerantie van € 125.000.

Betreft	Fout (getrouwheid)	Onzekerheid (getrouwheid)
<b>TOTAAL</b>	<b>€</b>	<b>€</b>



## 6. Overige onderwerpen

### 6.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing

Wij betrekken bij onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende standaarden, de naleving van wet- en regelgeving en frauderisico's. Daarbij richten wij ons op risico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekening.

Wij hebben op basis van onze controlewerkzaamheden de risicofactoren voor overtredingen van wet- en regelgeving en fraude geëvalueerd. Frauderisicofactoren kunnen voortvloeien uit bijvoorbeeld leveranciersselectie, (contant) geldverkeer, bewuste beïnvloeding door het bestuur en/of het management van de presentatie (jaar)cijfers teneinde een ander beeld voor te stellen dan de werkelijkheid en misbruik/oneigenlijk gebruik van bedrijfsmiddelen van gemeente Veere.

Onze controle heeft geen afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht.

Gemeente Veere heeft een frauderisicoanalyse opgesteld. Door middel van een frauderisicoanalyse heeft gemeente Veere de beheersing van frauderisico's in beeld. Voor de komende periode (2024 en verder) is de verdere (door)ontwikkeling van deze frauderisicoanalyse nodig, evenals een nadrukkelijker verankering van de fraudepreventie in de verbijzonderde interne controle. Het is aan te bevelen de frauderisicoanalyse te implementeren in een structureel risicobeheersingssysteem, waarmee de belangrijkste frauderisico's periodiek worden geïnventariseerd, geadresseerd en geëvalueerd. Voor de adviezen verwijzen wij naar de managementletter 2023.

Wij constateren dat er in de bedrijfsvoering belangrijke maatregelen zijn getroffen om dergelijke risico's te beheersen. Deze maatregelen bestaan hoofdzakelijk uit het toewijzen van taken en verantwoordelijkheden, het realiseren van functiescheiding, procedures, intern toezicht en externe controle.

Naar onze mening wordt het risico van (materiële) fraude en overtreding van wet- en regelgeving hierdoor teruggebracht. Wij adviseren hierbij nog wel om als onderdeel van het risicomanagementsysteem periodiek een separate risicoanalyse op deze thema's uit te voeren en daarbij te evalueren of er voldoende beheersingsmaatregelen zijn getroffen. Wij verwijzen hiervoor naar onze bevindingen die wij in onze managementletter hebben gerapporteerd.

Onze eigen controlewerkzaamheden hebben overigens geen relevante afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht. Daarbij merken wij nog wel op dat van ons niet verwacht kan worden dat elke overtreding van wet- en regelgeving of fraude door ons ontdekt wordt. Dat heeft onder andere te maken met het mogelijk opzettelijke karakter van dergelijke overtredingen en fraude.

In onze gesprekken met de organisatie is bevestigd dat er geen fraude heeft plaatsgevonden en ook geen vermoeden is van fraude.



## 6.2. Verplichte rapportering fraude en continuïteit in onze controleverklaring

De controle van de jaarrekening van gemeente Veere is aan te merken als een wettelijke controleopdracht. Dit impliceert dat wij in onze controleverklaring bij de jaarrekening vanaf 2022 rapporteren over fraude- en continuïteitsrisico's die relevant zijn geweest bij het plannen en uitvoeren van onze controlewerkzaamheden. Daarbij geven wij aan hoe wij op deze risico's hebben ingespeeld.

De rapportage van de accountant over fraude en continuïteit is in de basis geënt op de verantwoording van frauderisicobeheersingsmaatregelen en de toelichting op de continuïteitsverwachtingen in het jaarverslag. Uiteraard dient de inhoud van het jaarverslag ook op deze thema's proportioneel te zijn en een juiste en volledige voorstelling van zaken te geven.

### 6.2.1. *Fraude*

In de controleverklaring lichten wij toe dat gemeente Veere beschikt over een actuele frauderisicoanalyse. De raad heeft de verantwoordelijkheid om toezicht te houden op de fraudebeheersing. Gemeente Veere treft waarborgen gericht op ontdekken en beperken van frauderisico's. De gemeente Veere heeft een frauderisicoanalyse opgesteld waarbij ze hebben besloten om het Misbruik & Oneigenlijk gebruik beleid hierin te integreren. Voor de komende periode is actualisatie, (door)ontwikkeling en formalisatie van deze frauderisicoanalyse en het M&O beleid nodig, evenals een nadrukkelijke verankering van de fraudepreventie in de (verbijzonderde) interne controle. Hiermee kunnen de belangrijkste frauderisico's periodiek worden geïnventariseerd, geadresseerd en geëvalueerd. Wij adviseren om een risicobeheersingssysteem, inclusief schriftelijke (fraude)risicoanalyse, te operationaliseren. Wij benadrukken dat wij met onze aanbeveling vooral doelen op een praktische invulling en uitvoering, passend bij de grootte en de activiteiten van gemeente Veere en passend binnen uw beschikbare capaciteit en middelen.

Meer informatie hierover is te vinden in de [NBA-Brochure Verplichte rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring bij de jaarrekening; wat betekent dit voor u als klant.](#)

### 6.2.2. *Continuïteit*

Naast rapportering over frauderisico's is rapportering over continuïteitsrisico's vanaf 2022 verplicht in de controleverklaring bij jaarrekening van gemeenten. Gemeente Veere heeft in de jaarstukken inzicht gegeven in de toekomstverwachting van de gemeente. Gemeenten kennen als overheidsorgaan feitelijk geen risico van discontinuïteit. Wel bestaat het risico dat gemeenten (tijdelijk) hun financiële zelfstandigheid verliezen en een zogenoemde artikel 12-status krijgen.

Er is sprake van grote onzekerheid over de hoogte van de algemene uitkering vanaf het boekjaar 2026 doordat het Rijk vanaf 2026 forse bezuinigingen inrekenend op het gemeentefonds. De begroting 2024-2027 laat tot 2025 een structureel sluitend beeld zien. Vanaf 2026 is een (fors) negatief resultaat begroot. Dit is in lijn met het sectorbeeld. De provincie heeft regulier repressief toezicht op gemeente Veere.





### 6.3. Onafhankelijkheid

Het waken voor onze onafhankelijkheid is primair onze eigen (vaktechnische) verantwoordelijkheid. Daarvoor treffen wij – overeenkomstig onze standaarden en interne kwaliteitsprocedures – diverse maatregelen. Op basis van de uitvoering van deze maatregelen kunnen wij bevestigen dat wij de controleopdracht voor de jaarstukken van gemeente Veere op onafhankelijke wijze hebben kunnen uitvoeren en afronden.

Aanvullend daarop rapporteren wij u jaarlijks – voor uw beoordeling van onze onafhankelijkheid – de werkzaamheden die door ons zijn verricht naast het controleren van financiële verantwoordingen en het uitoefenen van onze natuurlijke adviesfunctie. Met betrekking tot het verslagjaar 2023 hebben wij geen werkzaamheden verricht naast onze controlewerkzaamheden en de direct daaruit voortvloeiende ondersteuning en advisering over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Tot slot bevestigen wij dat geen sprake is van een langdurige betrokkenheid (zeven jaar of meer) van één van de teamleden bij de controleopdracht voor de gemeente Veere.

### 6.4. Duurzaamheid

Wij hebben ons een beeld gevormd van de aandacht die gemeente Veere heeft voor het verduurzamen van de bedrijfsvoering en de verantwoording daarover in het bestuursverslag of anderszins. Daarbij houden wij er rekening mee dat gemeente Veere niet onder de verplichtingen vanuit de CSRD valt, maar wel te maken heeft en krijgt met verantwoordingsvereisten vanuit onder meer (lokale) overheden, zorgverzekeraars en banken. Zie ook onze managementletter hierover.

Het verdient aanbeveling om duurzaamheid nadrukkelijker te agenderen, zodat gemeente Veere zelf ook de regie kan houden over de ontwikkelingen die vanuit wet- en regelgeving op de organisatie afkomen. Het voert voor dit accountantsverslag te ver om een volledig stappenplan uit te werken en tegelijkertijd onderkennen wij een risico dat te laat wordt gestart met voorbereidingen om tijdig te kunnen voldoen aan de verantwoordingsvereisten vanuit de CSRD die indirect op gemeente Veere afkomen.

In dat kader adviseren wij om in ieder geval de volgende processtappen te agenderen en op te pakken:

- **Materialiteitsanalyse.** Zie voor meer informatie over het bepalen van de materialiteit bijvoorbeeld het [Stappenplan dubbele materialiteitsanalyse CSRD](#) dat ontwikkeld is door de NBA. De materialiteitsanalyse geeft richting aan de focusgebieden voor verduurzaming en aan verantwoording daarover. Een goede materialiteitsanalyse motiveert ook waarom gemeente Veere wel of niet werkt aan bepaalde duurzaamheidsdoelstellingen. Professionele adviesbureaus beschikken over software om de materialiteitsanalyse gestructureerd uit te voeren. *Ons advies is om de materialiteitsanalyse medio 2024 gereed te hebben.*



- Duurzaamheidsbeleid. Op basis van de materialiteitsanalyse kan het duurzaamheidsbeleid van gemeente Veere herijkt worden en vertaald worden naar actiepunten die geadresseerd worden aan verantwoordelijke functionarissen, al dan niet ondersteund door externe deskundigen. Wij adviseren om het herijken van het duurzaamheidsbeleid te agenderen voor het derde kwartaal 2024. Hierbij merken wij nog op dat duurzaamheidsbeleid niet los is te zien van het meerjarenbeleid van organisaties en andersom ook niet. Dit impliceert dat het uitwerken van duurzaamheidsbeleid tot gevolg kan hebben dat het meerjarenbeleid op onderdelen bijgesteld moet worden.
- Verantwoordingsinformatie. Voor CSRD-plichtige organisaties zijn de verantwoordingsvereisten (in combinatie met de materialiteitsanalyse) inmiddels bekend. Voor niet-CSRD-plichtige organisaties zal er de komende tijd meer duidelijkheid komen over de verantwoordingsvereisten vanuit ketenpartners. Ongeacht de toepasselijkheid van de CSRD is het uitwerken van een duurzaamheidsverantwoording een omvangrijk proces. *Wij adviseren om dit te agenderen voor het laatste kwartaal 2024 en daarbij in eerste instantie aansluiting te zoeken bij de 'light' versie van de CSRD: [de EU Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs that are outside the scope of CSRD](#).*
- *Desgewenst beschikken wij over een in het Nederlands vertaalde versie. Als aandachtspunt merken wij hierbij nog op dat het stelselmatig verantwoord over duurzaamheid ook vraagt om een daarop afgestemde inrichting van registraties en informatiesystemen. Wij adviseren om hier aandacht voor te hebben.*



Van het in de vorige paragraaf geschetste, beschikken nog maar weinig organisaties over veel deskundigheid. *In lijn met de CSRD adviseren wij om externe deskundigen in te schakelen om scherper zicht te krijgen op deze ontwikkelingen en een beeld te krijgen van wat dit concreet van gemeente Veere zal vragen de komende jaren.*



## 7. Slot

Wij vertrouwen erop u met dit accountantsverslag voldoende te hebben geïnformeerd over onze controlebevindingen en u van dienst te zijn geweest met de vermelde ontwikkelingen en aanbevelingen.

CONCEPT



## Bijlage 1 – SiSa bijlage 2023 gemeente Veere

Gemeente Veere Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2023	Specifieke uitkering	Fout of onzekerh eid	Financiële omvang in euro's	Toelichting Fout of onzekerheid
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C55	Aanpak energiearmoede	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten door de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerde door de toeslagenaffaire	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C75B	Regiodeals 3 <sup>e</sup> tranche	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering informatiepunten Digitale overheid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstande nbeleid 2019-2022 (OAB)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.



E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.



G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslag-affaire_gemeentedeel 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kuderopvangtoeslag-affaire_totalen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): goedkeurend  
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: goedkeurend